

Přes Pardubice, Brno **do nebe** a Prahu

Přestože většinu života prožila blahoslavená Zdenka na Slovensku, můžeme vytušit, že právě vynucený pobyt v českých komunistických věznicích jí přinesl chvíle, které byly v jejím růstu ke svatosti velmi důležité. Představovaly sice velmi těžkou zkoušku, ale ona v ní skvěle obstála. Slováci se k ní hlásí jako ke „své“ první blahoslavené, ale stejně tak se k ní můžeme hlásit i v Čechách a na Moravě – vždyť i zde v Pardubicích, Brně a Praze se v utrpení osvědčila její hrdinská láska a nezlomná věrnost Kristu a Církvi.

Foto: Filicr, M. Rey Alonso (CC BY-NC-SA 2.0)

Foto: 5x archiv SCSC

*Do nemocnice, kde
Zdenka od svých
pěťadvaceti
let pracovala,
dopravovali
na začátku
padesátých let
i lidi z vyšetřovací
vazby.*

Velmi nebezpečný vězeň

Do fakultní nemocnice v Bratislavě, kde mladá řeholnice sestra Zdenka od svých pěťadvaceti let pracovala, dopravovali na začátku padesátých let i vězně a lidi z vyšetřovací vazby. Přivezli také muže v žalostném stavu – trpěl halucinacemi, měl narušený spánek a zotavoval se z otřesu mozku. Střídali se u něj dozorcí, kteří ho ve dne v noci hlídali. Vše nasvědčovalo tomu, že jde o někoho velmi nebezpečného.

Zdenka se začala starat i o něho. Snažila se mu co nejvíc pomoci – viděla trpícího člověka a to pro ni vždy bylo výzvou pomáhat, jak jen může. V tu chvíli ještě netušila, že se v podobném stavu bude už brzy nacházet i ona sama.

Zločinec? Nevinná oběť!

Její snaha pomoci tomuto pacientovi-vězni ještě vzrostla, když zjistila, že jde o kněze. Zdenka si kněží vždy velmi vážila, a když mohla některému pomoci,

Sestra Zdenka na pracovišti rentgenologického oddělení Státní nemocnice v Bratislavě (asi 1946–1948)

byla vždy připravena podstoupit jakoukoli oběť. Sedávala často u pacienta, natírala mu mastmi rány, vyměňovala obvazy a přinášela jídlo, aby nabral co nejvíce sil. Tušila, že trpí pro něco, co souvisí s jeho kněžským posláním.

Jakmile se pacient trochu zotavil a překonal kritický stav, dověděla se od něj víc. Byl to P. ThDr. Štefan Košťál. Zachránil člověka, po kterém šla tajná komunistická policie – Státní bezpečnost (StB). Pomohl

mu při útěku do zahraničí. Když otce Štefana zatýkali, řekli mu estébáci plni nenávisť: „Toho, co utekl, jsme už měli skoro na provaze. Teď budeš místo něho viset ty!“ Vyšetřovatelé StB ho navíc podezřívali, že je tajně vysvěceným biskupem... A tak si na něm soudruzi „dali záležet“.

Odvážné rozhodnutí

Stav dobitého otce Štefana Košťála se postupně zlepšil – snad i díky péči >

*To, co následovalo, bylo hrozné, ale
sestřička věděla, že svého činu nelituje
a že by knězi pomohla zase.*

Snímky z archivu tajné policie – StB: Sestra Zdenka jen několik hodin po zatčení

„Často jsem přemýšlela, jak bych se Ježíšovi vždy víc a více odevzdala... To byla odjakživa moje první myšlenka při probuzení. S jakou radostí jsem mu hned zrána odevzdávala svou vůli...“

blahoslavená Zdenka

Krivá, rodiště blahoslavené Zdenky Schelingové

*... zvlášť maminky
prosily Pána
Boha, aby někomu
z jejich dětí dopřál
milost povolání.*

sestry Zdenky. Příslušník StB Štefan Hrdlice, který kněze v nemocnici hlídal, se v úterý 19. února 1952 před sestrou Zdenkou prořekl: „Zítřka ho budeme odvážet...“ a naznačil, že může skončit na Sibiři a tam být popraven.

Tohle Zdenka nechtěla a nemohla připustit. Estébák, aniž by cokoli tušil, spustil stavidla následujících událostí. Zdenka se dověděla informaci, která ji nenechala klidnou. Bleskově vše promyslela a připravila. Nebála se nebezpečí – ani toho, že možná bude muset nést i drsné důsledky svého činu. Vždyť šlo o kněze!

Riskantní akce neohrožené sestřičky

Večer příslušníkovi StB Štefanovi Hrdlicovi, který kněze hlídal, uvařila čaj.

Rodný dům sestry Zdenky (vlevo)

A dala do něj pořádnou dávku uspávacího prášku. Hrdlica si čaj vzal, vypil a hned tvrdě usnul. A spal a spal...

„Karolko, běžte se, prosím, podívat, zda je čistý vzduch,“ poprosila Zdenka jednoho z pacientů – Karola Kováče. V nemocnici byl již nějakou dobu a dobře se v ní orientoval. Jeho jméno, ani jméno nikoho dalšího zapojeného do „noční akce“, pak nikdy při mučení neprozradila. Až do své smrti...

A potom už jen stačilo s největší opatrností dílo dokončit. Kněz mohl nepo-

zorován zmizet. Byl jen jediný problém: neměl boty. Naštěstí tu byly boty spícího dozorce... V botách příslušníka StB se otec Štefan proplížil z nemocnice, ukryl se a díky pomoci dalších lidí pak pokračoval v útěku dál... Neměl ještě úplně vyhráno, ale pro tuto chvíli byl z nejhoršího nebezpečí venku.

Vězeň pryč, boty pryč...

Zbytek noci proběhl klidně. Poprask začal až ráno. Když se estébák Hrdlica konečně probudil, čekal ho nemalý šok: nejenže si

Foto: Wikimedia Commons, Ján Džubek (CC BY 3.0)

Mladá Cecília Shelingová

Sestra Zdenka doma s bratrem Cyrilem

„Nemáme nic jiného než tento krátký život na to, abychom žili z víry.“

blahoslavená Zdenka

uvědomil, že usnul ve službě, ale neměl ani své boty, a co bylo horší, neměl ani vězně, kterého měl střežit. S obavami hlásil záležitost svým nadřízeným. Začalo vyšetřování. Státní bezpečnost obsadila i nemocniční kapli.

Další plány překazilo zatčení

Sestru Zdenku zatkli 29. února 1952. Bylo to v den, na který bylo naplánováno, že pomůže dalším několika řeholním kněžím, salesiánům, k útěku. Tento záměr se však už nezdařil.

Zdenka svého činu nelitovala. Věděla, že by knězi pomohla zas, i kdyby ji to mělo stát jakoukoli obětí. To, co následovalo, bylo hrozné – v tu chvíli jí zbývalo jen posledních jednačtyřicet měsíců života...

Jaký byl ale dosavadní život této odvážné řeholnice?

Harmonie domova – ovzduší pro přijetí povolání

Rodiště sestry Zdenky Schelingové, obec Krivá, leží na slovenské Oravě necelých

šedesát kilometrů od hranice České republiky. Rodiče ji dostali jako vánoční dárek: narodila se 25. listopadu 1916 v rodině s deseti dětmi jako druhá nejmladší. Dostala křestní jméno Cecílie. Už v rodině poznala opravdu náboženské prostředí. To spolu se zdravou atmosférou farnosti napomohlo, aby si zami- ➤

Cecília Shelingová, kandidátka

„Při větších nepříjemnostech si šeptám: Ježíši, pojď se mnou, spolu ji požehnáme.“
blahoslavená Zdenka

Foto: 3x archiv SCSC

Cecília Schelingová jako ošetřovatelka

Blízkost Boží lásky se zvlášť projevila na její lásce k bližním.

lovala Krista a stala se upřímně zbožnou. V Krivé vedly školu Milosrdné sestry svatého Kříže. Jejich příklad a Boží pozvání

Sestry svatého Kříže se věnují například ošetřovatelství, ale také vzdělávání, výchově a pastorační mládeži.

přispělo k rozhodnutí Cecílie stát se sestřičkou.

Povolání k zasvěcenému životu jako společná radost

Není žádným tajemstvím, že se mnozí ve farnosti modlili za nová kněžská a řeholní povolání a že zvlášť maminky prosily Pána Boha, aby některému z jejich dětí dopřál milost povolání.

Cecílie vstoupila k sestřičkám už ve svých patnácti letech. Její rodiče měli radost z jejího rozhodnutí a sourozenci na ni byli hrdí. Při loučení bylo zvykem, že s děvčaty, která nastupovala do kláštera, se u vlaku loučila celá vesnice. Maminka pak doprovodila dceru do Podunajských Biskupic, kde Cecílie vstoupila mezi kandidátky Kongregace Milosrdných sester svatého Kříže.

Následovaly dva roky ošetřovatelské školy a pak speciální kurz radiologie. První sliby složila 30. ledna 1937. Bylo jí dvacet let. Dostala řeholní jméno Zdenka.

Ať je oslaven Bůh

Spolusestry si všimly jejího hlubokého soustředění při modlitbě. Viděly, že žije v silném spojení s Bohem. Vnímavost k Boží lásce se projevila i na její lásce k bližním. Ke všem bez rozdílu byla vždy milá a stále připravená sloužit. Chtěla

ve všem oslavit Boha. Povzbuzovala k tomu i své okolí.

Nejprve nastoupila v nemocnici v Humenném. O jejích kvalitách se začalo mluvit, a tak byla v roce 1942 poslána do fakultní nemocnice v Bratislavě.

Úsměv účinnější než léky

I v Bratislavě byla velmi oblíbená pro svou pečlivost a radostnou ochotu sloužit. Její tehdejší spolupracovník MUDr. Eugen Vilčík ji charakterizoval slovy „anděl v lidském těle“. A profesor Karol Virsik o ní později řekl: „Takto nějak si představuji Matku Terezu, když měla její věk.“ Mnohým zůstala v paměti její milá usměvavá tvář a také klid a pokoj, který předávala dál. Její úsměv měl často blahodárnější účinek než léky. Obětavost a láska této řeholnice zahrnovala všechny lidi v jejím okolí. Mezi jejími modlitbami, které se z tehdejší doby zachovaly, je i tato: „Můj drahý Spasiteli, nedopusť, abych se stala lenivou ve věrném plnění povinností svého povolání...“

Komunismus ji nezastrašil

Po „vítězném“ únoru 1948 nastaly pro věřící horší časy. Komunistická strana se snažila křesťanskou víru ze společnosti vytěsnit. Začalo pronásledování katolické církve. Sestřičky však sloužily i nadále nemocným bez ohledu na politickou situaci – nový režim se zatím bez jejich obětavé služby v nemocnicích nedokázal obejít. S bolestí sledovaly nepříznivý vývoj a různé drsné postupy proti Církvi a zasvěceným osobám. Pomoc zmučenému knězi otci Štěpánu Košťálovi byla pro ni samozřejmostí. Kněžství a kněžskou službu měla vždy ve velké úctě. Věděla, že nikdo nemůže udělat pro lidi víc než kněz.

Přes strašné utrpení vítězila

Deset dní po svém odvážném činu byla sestra Zdenka zatčena a převezena do Justičního paláce v Bratislavě.

Očitý svědek zmiňuje, že byl u toho, když ji po jednom z mnoha výslechů donesli hrozně zmučenou a zbitou na celém těle a hodili ji v bezvědomí do její cely. Po procitnutí se prý šeptem

*Ke všem bez
rozdílu byla
vždy milá a stále
připravená sloužit.*

Ona si však nikdy nestěžovala, o nikom neříkala nic špatného...

zeptala: „Kde jsem? Už na onom světě, anebo jsem ještě pořád tady na zemi?“

Byla znovu a znovu surově vyslýchána, ponižována a mučena. Na to, že je žena a řeholnice, příslušníci StB nebrali žádný ohled. Dokonce s ní zacházeli s větší brutalitou, než bylo běžné, jako by si na ní chtěli vybit všechnu nenávist vůči Církvi a zasvěceným osobám. Snad je silně provokovala i její jednoznačná pevnost a věrnost Církvi. Duchovní síla řeholnice byla urážkou i porážkou zdivočelých komunistických katů.

Nepřítel lidu

Jako úhlavní nepřítelkyně lidově demokratického režimu byla 17. června 1952 odsouzena za velezradu na dvanáct roků vězení a navíc na deset let ztráty občanských práv. O deset dní později byla 26. června umístěna do vězení v Rimavské Sobotě.

Jednou jí náčelník věznice podal obálku: „Je v ní čistý papír... Napíšete mi, co jste se dověděla od vězňů. Chci vědět, o čem se potají domlouvají.“ Ještě ten den přišel a obrátil se na sestru Zdenku: „Chci tu obálku!“ Sestra Zdenka mu ji podala. Když ji náčelník otevřel, našel v ní jen čistý papír. Rozzuřil se a zakřičel: „Však já vám ukážu!“

Protože odmítla donášet na spoluvězně, byla za trest 16. dubna 1953 přemístěna do Pardubic – do tvrdšího vězení. Její cesta utrpení pak pokračovala přes pobyt ve věznicích v Brně a v Praze.

Další utrpení nesené s Ježíšem

Už v mládí měla podlomené zdraví – trpěla tuberkulózou zad a pleuritidou. Surové vyšetřovací metody a tvrdé zacházení ve věznicích se na ní vážně podepsalo. V náročných vězeňských podmínkách se musela podrobit amputaci pravého prsu – rána po amputaci byla strašná. Projevilo se totiž u ní rakovinové onemocnění. Jednalo se zřejmě o hrozný následek předchozího brutálního bití – sama se jednou svěřila, jak ji do prsu bili. A toto zvěrstvo nezůstalo bez následků...

Není divu, že při vězeňské zdravotní péči, kterou můžeme označit jako primi-

*„Znám jen jedno, co je třeba dělat v každém dni i noci tohoto života: milovat Ježíše, milovat ho celou silou svého srdce a ustavičně pro něho zachraňovat všechny duše. Chci, aby byl milovaný.“
blahoslavená Zdenka*

... a dokonce ani v nejmenším nesmýšlela špatně o svých mučitelích.

tivní nebo téměř žádnou – pouze ránu občas vyčistili a převázali a při tom nepoužívali žádné léky –, se zdravotní stav sestry Zdenky nevyvíjel příznivě. Ona si však nikdy nestěžovala. O nikom neříkala nic špatného, dokonce ani o svých mučitelích. Vše odevzdávala do rukou Božích a svou bolest spalovala v rozhovoru lásky s Ježíšem. I v těch nejtěžších chvílích věděla, že „za mraky je její milované Slunce“.

Nechtěli mučedníky, ale zločince

Po různých diagnózách předpověděli lékaři sestře Zdence, že má před sebou nanejvýš rok života. Aby zemřela ve vězení, to „mocní“ tehdejší doby nechtěli. Věděli, že by jim to kazilo dojem, který alespoň navenek chtěli budovat jako dobráci tolerantní vůči Církvi, kterým jde jen o tvrdý postih těch, kteří ▷

Socha bl. Zdenky nad relikviářem s ostatky – kostel v Podunajských Biskupicích

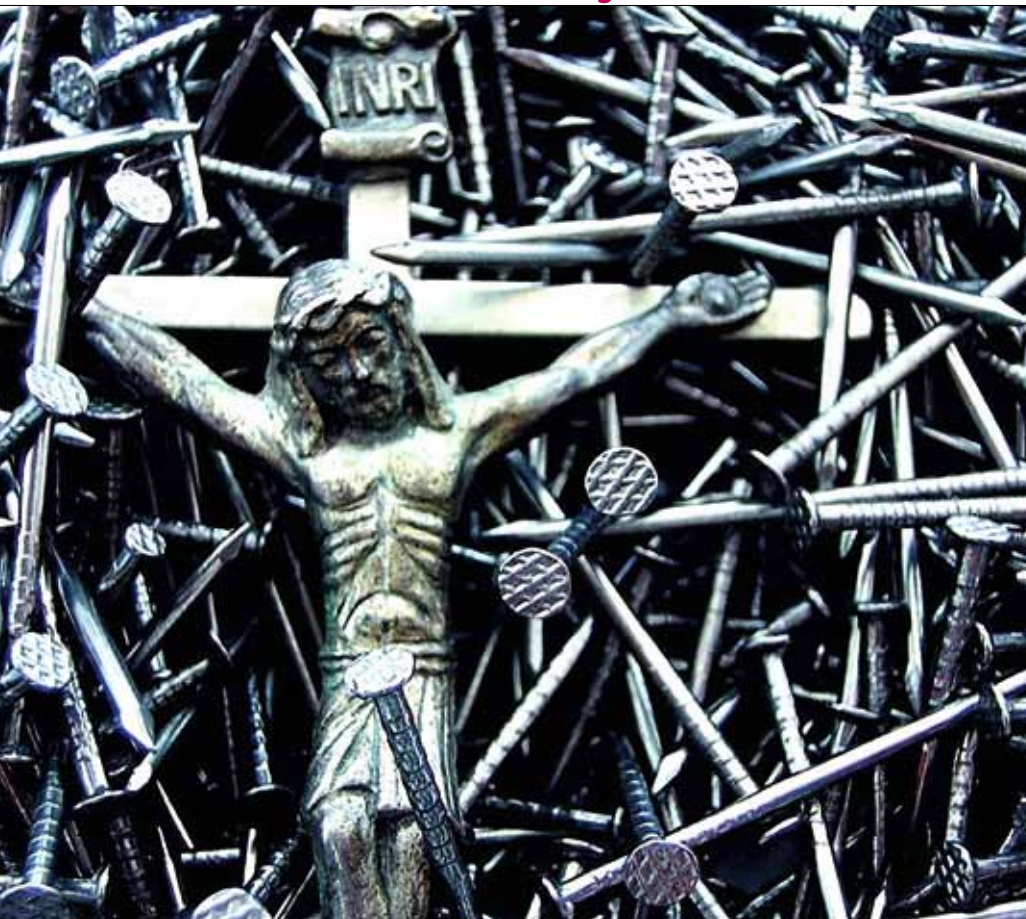

Foto: Flickr, centralasian (CC BY 2.0)

I v těch nejtěžších chvílích věděla, že „za mraky je její milované Slunce“.

jen o snahu zmírnit bolesti – její stav byl totiž už beznadějný. Na léčbu bylo příliš pozdě.

Definitivní vítězství

V neděli ráno 31. července 1955 přijala pomazání nemocných a sjednocena s Kristovou obětí vešla do věčného života. Bylo jí 38 let. Jako příčina smrti byla jednoduše uvedena rakovina...

Při své třetí návštěvě Slovenska prohlásil Jan Pavel II. v Bratislavě 14. září 2003 sestru Zdenku za blahoslavenou.

To málo, co zbylo z jejího těla, se dnes nachází v relikviáři umístěném pod její sochou v přední části kostela svatého Kříže v Podunajských Biskupicích, kam byly její ostatky v roce 2003 přeneseny. Ona za nás prosí u toho, kterému od svých patnácti let zasvětila svůj život. A víme, že jí už zde na zemi vždy mimořádně záleželo na těch, kteří trpí...

P. Marek Dunda ■

poškozuji pracující lid. Vedení komunistické strany nechtělo vyrábět další mučedníky, jeho cílem bylo, aby kněží, řeholníci a věřící získali punc zločinců. A tak sestře Zdence poradili, aby napsala žádost o podmíněčné propuštění. A ejhle, bylo jí vyhověno – 7. dubna 1955 jí prezident republiky udělil amnestii.

První a poslední kroky na svobodě

Její první cesta po propuštění z Pankráce vedla do kostela, kde se vyzpovídala a přijala Nejsvětější Svátost. Vždyť právě o svátostný život byla ve vězení nuceně

„Největší věc, kterou mi Všemohoucí prokázal, je to, že poukázal na moji maličkost a neschopnost vždy a všechno dělat dobře.“

blahoslavená Zdenka

ochuzena. Následovaly krátké návštěvy spolusester v Bratislavě a v Trnavě. Ale její zdravotní stav se rychle zhoršoval. Byla přijata do nemocnice v Trnavě. Šlo

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve¹⁾

Bůh je všemohoucí.^[De fide]

Bůh je pánem nebe i země.^[De fide]

Bůh je nekonečně spravedlivý.^[De fide]

Bůh je absolutně věrný.^[De fide]

Bůh věčným úrskem své vůle předurčil lidi k věčné blaženosti.^[De fide]

Bůh předem určil určité lidi pro jejich předvídané²⁾ hříchy k věčnému zavržení.^[De fide]

Bůh chce spásu všech lidí i přes skutečnost dědičného hříchu a pádu do hříchu.^[Sent. fidei prox.]

Bůh dává všem věřícím hříšníkům dostatečnou milost k obrácení.^[Sent. com.]

Bůh dává všem, kteří nevěří bez vlastní viny, dostatečnou milost k dosažení spásy.³⁾ [Sent. cert.]

Srov. Dogmatika.

Matice cyrilometodějská; Olomouc, 1994.

¹⁾ Dogmata jsou mimořádným projevem učitelského úřadu Církve zpravidla v oblastech, u kterých došlo v minulosti ke sporům. Vyhlášená dogmata se vzájemně doplňují, proto není možné některé z nich ignorovat. Zde uvedená dogmata nevyjadřují celou nauku Církve k danému tématu, ale pouze zdůrazňují některé oblasti. Uvádíme stručné formulace, které je třeba chápat v kontextu, v jakém byla dogmata vyhlášena, a v souvislosti s dalším učením Církve.

²⁾ Důvodem jejich hříchů, pro které budou zavrženi, není tedy to, že Bůh takto rozhodl (Bůh chce spasit všechny lidi), ale Bůh ví, protože je vševědoucí, jak oni sami naloží se svou svobodou, zda budou hříchy litovat, konat pokání, a nebo v nich zatvrzele zemřou. Bůh sice od věčnosti zná tvoje rozhodnutí – ale ty se o nich svobodně rozhoduješ právě nyní!

³⁾ Tato milost, přestože je dostatečná, může zůstat ze strany člověka nevyužitá.

Poznámka: **De fide** – pravda víry; **Sent. cert.** – logický závěr vyvozený z pravdy víry; **Sent. comm.** – všeobecně rozšířené mínění teologů; **Sent. fidei prox.** – pravda považovaná za zjevenou Bohem, kterou však Církev definitivním způsobem neprohlásila za pravdu víry.